

Sygn. akt IV CSK 368/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa R. B.
przeciwko partii politycznej P. z siedzibą w W. o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 grudnia 2015 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana partia polityczna P. złożyła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 grudnia 2015 r., którym zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 16 grudnia 2014 r., oddalający powództwo R. B. o ochronę dóbr osobistych poprzez zobowiązanie pozwanej do złożenia oświadczenia o treści wskazanej w sentencji wyroku, i jego opublikowanie na koszt pozwanej na antenie T. przez pięć kolejnych, następujących po sobie dni pomiędzy godz. 18:00 a 19:00, w terminie jednego miesiąca od daty uprawomocnienia się tegoż wyroku.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przyczyny te wskazują na występowanie kwestii istotnych dla interesu publicznego w sprawie, co uzasadnia przyjęcie skargi do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. By spełnić to koniecznym jej elementem jest uzasadnienie wniosku w aspekcie powołanych w nim przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nim tożsame argumenty (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 - nie publ.). Wymaganie to

wynika stąd, że postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania na etapie początkowym postępowania kasacyjnego zapada zawsze na posiedzeniu niejawnym i w innym składzie jak rozpoznanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 k.p.c.).

W niniejszej skardze wskazano przyczyny oznaczone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga wskazania przez skarżącego przepisów, które mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczne jest przedstawienie wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, zarysowanie możliwych sposobów jej dokonania, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 - nie publ), przy czym nie chodzi tu o rozbieżności stanowisk sądu pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, nie publ.). Jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające odstępianie od lub zmianę tego poglądu, brak interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 – nie publ.). Skarżąca nie uczyniła zadość powyższym wymaganiom. Uzasadniając wystąpienie tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania przytoczyła jedynie jeden judykat wydany przez Sąd Apelacyjny w [...] w stanie faktycznym znacząco odbiegającym od okoliczności niniejszej sprawy oraz nie przedstawiła wyводу o charakterze prawnym. Takie zaprezentowanie dorobku judykatury nie potwierdza w sposób przekonujący występowania istotnych rozbieżności interpretacyjnych w orzecznictwie sądów powszechnych lub Sądu Najwyższego.

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.). Musi być oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym - jego zdaniem - Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.). Sposób przedstawienia tej przyczyny również nie odpowiada powyższym wymaganiom. Skarżąca odnosi się do ugruntowanego w orzecznictwie poglądu dotyczącego rozszerzonych granic swobody wypowiedzi w debacie publicznej, w tym krytyki osób publicznych i wskazuje na jego pominięcie jako źródło oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy podziela stanowisko skarżącej zasadności i motywacji tego poglądu. Niemniej okoliczności faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia nie potwierdzają uczestnictwa w debacie politycznej, tylko opublikowanie płatnego ogłoszenia naruszającego dobra osobiste osoby publicznej poprzez jednoznaczny sugestię nepotyzmu i związku jej działalności jako działacza samorządowego z zawarciem kontraktu przez członka rodziny, które uzasadniały

ocenę sądu, iż doszło do przekroczenia granic swobody wypowiedzi. Stanowisko odnośnie do braku podstaw wyłączających bezprawność tego działania. Sąd w sposób spójny i zgodny z zasadami logiki uargumentował. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. kognicja Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym nie obejmuje oceny dowodów oraz ustaleń faktycznych poczynionych przez sądy powszechne. Oczywista zasadność skargi nie została zatem wykazana.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

aj

I.n